

VIJF TECHNIKEN OM CREATIEF TE BRAINSTORMEN MET UW OR

Out of the box: uw OR leert denken

De OR is een verzameling van mensen met heel veel verschillende kwaliteiten en ideeën. Wilt u meer doen met die ideeën, wacht dan niet totdat iedereen ze uitzichzelf laat horen. Niet iedereen is namelijk even mondig. Sterker nog, het zijn meestal dezelfde mensen die hun mond open doen. Om de denkkraft binnen de OR beter te benutten, kunt u brainstormen. U haalt meer uit de brainstorm door gebruik te maken van verschillende technieken.

Door te brainstormen brengt u verschillende, soms al bestaande ideeën samen om tot een nieuw idee te komen. U gebruikt de ideeën van een ander om te associëren of als inspiratie voor een nieuw idee. Zonder speciale technieken kunt u natuurlijk ook creatief zijn, maar dan komt het idee per ongeluk tot stand. Als u speciale technieken gebruikt, krijgt het denkproces meer structuur. Het is wel van belang om uw doel voor ogen te houden. Waarom wilt u brainstormen? Is er een probleem dat opgelost moet worden? Is dat bijvoorbeeld het gebrek aan kandidaten voor de komende OR-verkiezingen? Let op dat brainstormen geschikt is om ideeën te verzamelen en niet om beslissingen te nemen of om zaken te analyseren.

Fasen

Er zijn bij brainstormen verschillende fasen te onderscheiden. Benoem voordat u begint een procesverantwoordelijke. Dat hoeft niet per se de OR-voorzitter te zijn, maar dat kan iedereen zijn.

De eerste fase is de probleemformulering. Het probleem moet voor ieder OR-lid duidelijk. Het is daarom handig om het ook op een flap te schrijven.

De tweede fase is de divergentie. Het is de bedoeling om zo veel mogelijk ideeën te bedenken. Stel bijvoorbeeld vast hoeveel ideeën de brainstorm moet opleveren: dertig ideeën in een half uur. De procesverantwoordelijke noteert de ideeën, houdt het proces in de gaten en mag ook meedenken.

Vervolgens komt de derde fase. Dat is die van de convergentie. U kiest de beste ideeën. U kunt dat doen door de oplossingen in te delen in de volgende rubrieken:

- gewone ideeën - niet-realiseerbaar;
- gewone ideeën - wel realiseerbaar;
- originele ideeën - niet realiseerbaar;
- originele ideeën - realiseerbaar.

De gewone realiseerbare ideeën zijn eenvoudig te implementeren. Dat zijn de originele realiseerbare ideeën ook. Die zijn vaak innovatief en zorgen voor de nodige opwinding. De originele niet realiseerbare ideeën kunt u parkeren. Misschien zijn ze later te realiseren. De gewone niet realiseerbare ideeën vallen af.

De laatste fase is de uitwerking. U werkt de beste ideeën uit en omdat de oplossingen niet meteen 100% toepasbaar zijn, scherpt u de ideeën ook aan.

Technieken

U kunt als OR bij elkaar gaan zitten om te brainstormen, maar soms is het han-

Regels bij de brainstorm I: geen oordeel vellen

Met brainstormen wil uw OR veel ideeën verzamelen. Er zijn wel een paar regels. De deelnemers aan de brainstorm mogen elkaars ideeën niet veroordelen. U schiet er niets mee op als de nieuwe ideeën meteen worden afgeschoten door kritische OR-leden. Dit zorgt er bovendien voor dat mensen hun mond houden. Het gaat bij de brainstorm om de hoeveelheid, niet om de kwaliteit van de ideeën.

Blijf niet te lang piekeren voordat u begint met brainstormen. Schrijf uw gedachten op en ga door! Hoe meer oplossingen om uit te kiezen, hoe beter. U kunt dit stimuleren door te vragen om een concreet aantal ideeën. Moedig wilde, uitzonderlijke en extreme ideeën aan. Het is makkelijker om een wild idee aan te passen aan de situatie, dan om iets te bedenken dat meteen toepasbaar is.

dig om het denken te stimuleren. Er zijn verschillende brainstormtechnieken om ideeën te genereren. Weet u niet hoe u een brainstorm moet aanpakken of komen er te weinig ideeën, dan kunt u één van de volgende technieken gebruiken:

1 *Inspiratie*

Maak gebruik van inspiratiemateriaal om uw denkkracht te stimuleren. Gebruik bijvoorbeeld trends die met uw probleem te maken hebben. Die trends haalt u uit vakbladen zoals OR Rendement of van websites. U kunt ook foto's of voorwerpen gebruiken en deze 'vertalen' naar het OR-werk. Of neem een kernwoord uit de probleemstelling, tik het in Google afbeeldingen en gebruik de gevonden afbeeldingen als inspiratie voor de brainstorm.

2 *Branchevergelijkingen*

Er zijn vast vergelijkbare organisaties die met dezelfde problemen te maken hebben als uw ondernemingsraad. Gebruik oplossingen die zij bedacht hebben, com-

bineer ze en geef er uw eigen draai aan. U hoeft niet origineel te zijn.

3 *Inleven*

Bij deze brainstormtechniek gaat het er om dat u zich in een ander verplaatst. Dat geeft vaak veel ruimte om te fantaseren. Verplaatst u zich bijvoorbeeld eens in de bestuurder: hoe zou u dit als bestuurder oplossen? U mag ook een niet-bestaand persoon kiezen, zoals Superman of Sinterklaas. Het lijkt misschien wat vreemd, maar deze techniek leidt soms tot hele andere inzichten.

4 *Brainwriting*

Een brainstormtechniek die goed werkt bij grote groepen en bij groepen die niet vaak samenkomen is brainwriting. Ieder OR-lid schrijft een probleemstelling op en geeft of stuurt (via de email) die aan de OR-leden. Zij kunnen hun ideeën en opmerkingen opschrijven. Het vel met opmerkingen wordt doorgegeven of gestuurd aan een tweede deelnemer, die het mag aanvullen. Het doorgeven kan een

Regels bij de brainstorm II

Als u gaat brainstormen, moet u zorgen voor een optimaal klimaat. Mensen moeten zich veilig voelen om met ideeën te komen. Het is immers eenvoudig om ideeën om zeep te helpen en alle creativiteit dood te slaan. Als u niet uitkijkt, reageren mensen negatief en dan 'killen' ze het idee. Denk maar aan de opmerkingen 'er is geen budget voor', 'dit hebben we vroeger ook al bedacht', 'dit is niet de verantwoordelijkheid van de OR', dat kan niet in onze OR of in de organisatie en natuurlijk 'ja, maar'.

aantal keren worden uitgevoerd. Zo krijgt iedereen de gelegenheid om zijn ideeën naar voren te brengen. Bovendien werkt brainwriting met een soort kruisbestuiving van ideeën; steeds is het idee de bron van een nieuw idee of een uitbreiding. Na het opschrijven van ideeën geeft iedereen aan welke twee ideeën hem of haar aanspreken. De ideeën worden toegelicht en hiermee gaat u verder.

5 *Negatief brainstormen*

Veel OR-leden denken eerder negatief dan positief. Ze denken in onmogelijkheden in plaats van in kansen. Bij de negatieve brainstormtechniek maakt u hier juist gebruik van. U draait het probleem om en u gaat los op de negatieve aspecten. U wilt bijvoorbeeld dat meer mensen hun stem uitbrengen voor de volgende OR-verkiezingen. Als u negatief gaat brainstormen dan draait u het probleem om. Hoe zorgen we ervoor dat niemand zijn stem uitbrengt? Er is dan van alles te bedenken (onder andere geen communicatie, onduidelijke stemprocedure en geen stembiljetten). Als u alle oplossingen heeft opgeschreven, kijkt u of u ze positief kunt draaien en zo komen de gouden ideeën tot stand om het originele probleem op te lossen.

Wanne van den Bijllaardt, opleidingscoördinator van OR Academy en mede-auteur van 'De OR in 153 vragen & antwoorden', e-mail: w.vandenbijllaardt@oracademy.nl